

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A városi gázgyár.

A főváros tudvalevőleg 1910 december végén vette át az osztrák-magyar légszesztársulattól a gázgyárakat: A városi gázgyár idei költségvetését is részben még az idegen társulat számadásai alapján állították össze. A gázgyárak jövő évi költségvetése, a melyet *Heltai* Ferenc vezérigazgató ma terjesztett a tanács elé, már teljesen a városi kezelés tényleges adatai alapján épült föl.

A költségvetés, amely 16,793.942 korona kiadással és ugyanannyi bevétellel zárul, minden tekintetben kielégítheti azoknak várakozását is, a kik jelentékeny anyagi eredményt vártak a gázgyárak megváltásától, mert a gázgyárak azonfelül, hogy maguk viselik az egész befektetési összegnek kamatát és amortizációját, készpénzben, szolgáltatásokban és vagyonszaporulatban 4,286.413 koronát juttatnak a fővárosnak. És előreláthatólag még ennél is jelentékenyen nagyobb lesz a főváros jövő évi jövedelme a gázgyárakból.

A költségvetés ugyanis a jövő évre mindössze 76,000.000 m³ fogyasztást irányoz elő, vagyis 7,734.250 köbméterrel, tehát 11.33 százalékkal többet, mint a tavalyi valóságos fogyasztás volt. De már az idei tényleges fogyasztás október közepéig 15.7 százalékkal volt nagyobb a tavalyi fogyasztásnál s maga a költségvetés megállapítja, hogy a mennyiben a még hátralévő harmadfél hónapban ugyanabban az arányban növekszik a gázfogyasztás, mint az előző hónapokban, már az idén 79,240.000 köbméter gázra lesz szükség s ha a fogyasztás a jövő évben az ideivel szemben csak 3 százalékkal emelkedik, 81,600.000 köbméter gázt kell a gázgyáraknak leadniok.

Ennek az öt millió köbméter nagyobb fogyasztásnak a bevétele a zárószámadást fogja gyarapítani s azzal növekedni fog a fővárosnak a gázművekből való jövedelme is.

Az óvatos, sőt pesszimiztikus előirányzatra a költségvetést kísérő jelentés szerint azért volt szükség, hogy a következő években, a mikor az új gázgyár negyvenhat milliós költségének teljes annuitása fogja megterhelni a gázgyár üzemét, meglepetésektől ne kelljen tartani.

Kétségtelen, hogy a városi gázgyárnak ehhez a kedvező fejlődéséhez jelentékeny mértékben hozzájárult az utolsó évek nagyarányú építkezése, de hozzájárult az is, hogy a városi gázgyárak vezetősége alaposan rácafélt azokra az aggodalmakra, hogy városi kezelésben levő üzem nem tud olyan gazdaságosan adminisztrálni, mint a magánvállalkozás. Az anyagárak és munkabérek természetes emelkedése mellett a gáz termelésének önköltségi árát szigorú takarékossgal és a műveknek gazdaságosabb kihasználásával száz köbméterenként 7.06 koronáról 6.88 koronára szorította le a gázművek. Viszont a melléktermékek értékesítésénél a konjunktúra minden kedvező változását kihasználva, a kátrány általános bevételét 4 korona 30 fillérről 5 koronára, a kénsavas ammoniákét 19 korona 50 fillérről 21 koronára emelte.

A tavalyi költségvetésben is, az ideiben is aggodalmasnak mondta a vezérigazgató a gázfogyasztás rohamos emelkedését, mert a megváltott gázgyárak csak szinte veszedelmes mértékben tuleröltetett üzemmel tudták kielégíteni a szükségletet, a csőhálózat pedig képtelen volt nagyobb mennyiség szállítására. A jövő évi költségvetés már megnyugtatóbb, mert a régi gyárak és a csőhálózat gyors kibővítésével most már biztosítani tudják a gázgyárak a várható legnagyobb szükséglet kielégítését is. Az osztrák légszesztársulattól átvett gyárak legnagyobb napi termelése ugyanis 260.000 m³ volt, ma pedig akkor sem akad meg a gázszolgáltatás, ha 400.000 m³-re emelkedik a napi szükséglet. A csőhálózat is bírja a szállítást, mert az utolsó két évben közel száz kilométer hosszú vezetéket fektettek le. Ennek eredménye a jelentés szerint, hogy a gáznyomás a főváros egész területén megfelel minden követelésnek.

A naftalinnal azonban a városi üzem sem tudott teljesen megküzdeni. A fővezetékekben megszűnt ugyan a naftalinvándorlás, de az elágazó vezeték-

ben még ezután is bajokat okoz. A jelentés szerint ezeket a bajokat csak enyhíteni tudja a gázgyár, a naftalinlerakódás azonban csak idővel önmagától szűnhet meg.

A gázfogyasztás általános nagy emelkedése mellett is megdöböntően nagy a városi épületek gázfogyasztása. Már tavaly is nagy volt az emelkedés és a városi épületek világítására 1,731.273 m³ gáz kellett. A jövő évre pedig még 989.018 m³-rel, vagyis 57 százalékkal többet irányoztak elő. Maga a jelentés is aggasztónak mondja ezt a rohamos emelkedést.

A közvilágítás is jelentékenyen növekedik. A város jobb megvilágításából azonban a nagyközönségnek van haszna. A főváros az osztrák légszesztársulattól 20.799 utcai lámpást vett át 21.885 égővel, ma pedig 22.675 lámpás 27.000 égője világítja a főváros utcáit. A lámpák szaporításán felül az invert-égők alkalmazásával is javítottak a közvilágításon.

Nagy meglepetéssel is szolgál a gázgyár költségvetése.

A gázgyárak megváltása óta többször kísértett a városházán az a terv, hogy a főváros váltsa meg az Auer-társaságot, illetőleg a részvények többségének megvásárlásával lépjen be a főváros a társaság kötelékébe. Most pedig azt jelenti *Heltai* Ferenc vezérigazgató, hogy a jövő évben már az összes utcai gázlámpások izzótest szükségletét a gázgyár házi kezelésben fogja előállítani. Értesülésünk szerint a gázgyár már a nyáron berendezkedett az izzótestek gyártására s már most is naponként átlag hatszáz darab izzótestet gyárt. Az izzótest gyártásának berendezésével véglegesen megszűnik az Auer-társulattal való minden szövetkezés lehetősége.

A jövő évben kerül üzembe az Ó-Budán épülő új központi gázgyár, a melynek építésére, a meglévő gyárak kibővítésével együtt, negyvenhat millió koronát szavazott meg a főváros. Ebből az összegből eddig 16,927.000 koronát építettek be. A jövő évben pedig 21,841.000 koronát fognak beépíteni.

A Dunapart bérlete. A törvényhatóság